

Asia: VN/23332/2026

Työ- ja elinkeinoministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi datakeskusrekisteristä

Lausunnonantajan lausunto

Soveltamisala: 0,5 megawatin raja-arvo ja turvallisuuspoikkeus (1 §)

-

Ilmoitusvelvollisuuden ajankohta (5 §)

-

Ilmoituksen yhteydessä toimitettavat tiedot sekä tietojen toimittamisesta poikkeaminen (6 §)

-

Muutoksista ilmoittaminen ja muutosilmoitusten ajankohta (7 §)

-

Huoltovarmuuskeskuksen tiedonsaantioikeus, tietojenantovelvollisuus ja tietojen luovuttaminen (10, 11 ja 12 §)

-

Voimaantulon ajankohta sekä siirtymäaika rakentamisvaiheessa ja toiminnassa olevien datakeskusten osalta (15 §)

-

Huoltovarmuuskeskuksen tehtävä ja sen resursointi

-

Muut esitystä koskevat huomiot

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi datakeskusrekisteristä. Palvelualojen työnantajat Palta ry haluaa lausua asiasta.

Laissa säädettäisiin datakeskusrekisteristä ja datakeskusten ilmoitusvelvollisuudesta. Lisäksi laissa säädettäisiin datakeskuksia koskevan tilannekuvan ylläpitämisestä. Rekisterin ylläpitäjänä, ilmoituksia vastaanottavana viranomaisena ja valvontaviranomaisena sekä datakeskuksia koskevan tilannekuvan ylläpitäjänä toimisi Huoltovarmuuskeskus.

Palta pitää sinänsä tärkeänä, että datakeskuksia koskevaa kansallista tilannekuvaa parannetaan. Ehdotettua lainsäädäntöä on kuitenkin valmisteltu siltä pohjalta, että datakeskusinvestointeja varten olisi kehitetty uudenlainen veronpalautusmalli jo poistuneen konesaleja koskevan alemman sähköveroluokan tilalle. Maan hallitus kuitenkin päätti syksyn 2026 budjettiriihen yhteydessä, että uutta veronpalautusmallia ei tulla valmistelemaan.

Siten olisi keskeistä, että datakeskusrekisteri toteutetaan mahdollisimman kevyenä ilmoitusjärjestelmänä ja että olemassa olevia kansallisia ja EU-tason tietoja hyödynnetään täysimääräisesti.

Palta kannattaa Ficom ry:n lausunnossaan esittämiä tarkempia huomioita. Rekisterin käyttötarkoitus ja suhde Huoltovarmuuskeskuksen muihin tehtäviin on määriteltävä selkeästi. Yritysten velvoitteiden tulee perustua yksiselitteisiin käsitteisiin ja tietoihin, jotka niillä on kohtuudella käytettävissään myös hankkeen suunnitteluvaiheessa. Soveltamisala ja 0,5 MW:n raja on määriteltävä tarkemmin erityisesti colocatioon-datakeskusten näkökulmasta.

Tiedonkeruussa tulee hyödyntää kattavasti viranomaisille sekä EU:n datakeskustietokantaan jo toimitettuja tietoja. Yrityksiltä säännönmukaisesti kerättävät tiedot on rajattava laissa tyhjentävästi välttämättömiin tietoihin, ja esityksen yleinen tietojenantovelvollisuus (11 §) tulee poistaa. Myöskään toimialajärjestöille ei tule synnyttää velvoitetta kerätä uusia yrityskohtaisia tietoja jäseniltään. Liikesalaisuuksien ja kriittistä infrastruktuuria koskevien tietojen suoja on varmistettava koko käsittelyketjussa. Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen tulee sitoa vastaanottavan viranomaisen yksilöityyn lakisääteiseen tehtävään ja tiedon välttämättömyyteen ja julkiset yhteenvedot on laadittava siten, ettei yksittäisiä toimijoita voida tunnistaa.

Ilmoitusmaksujen tulee olla läpinäkyviä, oikeasuhtaisia ja rajattuja ilmoitusten käsittelyn sekä sitä välittömästi palvelevan tietojärjestelmän kustannuksiin. Yritysten maksuilla ei tule rahoittaa Huoltovarmuuskeskuksen yleisiä viranomaistehtäviä. Hankkeiden vaiheittainen toteutus ja tavanomaiset tietopäivitykset eivät saa johtaa toistuviin merkittäviin maksuihin, ja muutosilmoitukset tulee rajata olennaisiin muutoksiin.

Esityksen perusteluissa todetaan, ettei ilmoitus ole toimilupa eikä rekisteröinti automaattisesti muodosta edellytystä minkään muun luvan tai etuuden saamiselle.

Perusteluissa kuitenkin viitataan useassa kohdassa (kappaleet 4.1 sekä 7.1) siihen, että rekisteriin kuulumisen tai ilmoitusvelvollisuuden täyttäminen voisi tulevaisuudessa olla jonkin etuuden, luvan tai oikeuden saamisen edellytys. Palta katsoo, että rekisterin tarkoituksen ja oikeusvaikutusten tulee säilyä selkeinä. Mahdollisista yhteyksistä verotukiin tai muihin etuuksiin tulee säätää erikseen kyseistä etuutta koskevassa lainsäädännössä, eikä niitä tule jättää tämän esityksen perustelujen varaan.

Palta ehdottaa perustelujen täsmentämistä siten, ettei rekisteröitymistä tai ilmoitusvelvollisuuden täyttämistä voida tämän lain nojalla edellyttää esimerkiksi datakeskuksia koskevan alemman sähköveroluokan soveltamiselle tai muun verotuen saamiselle.

Voimaantuloaikataulua tulisi myös arvioida uudelleen siten, että järjestelmän tietoturva, toimivuus ja selkeä ohjeistus varmistetaan ennen ilmoitusvelvollisuuden alkamista. Lain vahvistamisen ja velvoitteiden soveltamisen väliin tulisi varata vähintään kuuden kuukauden siirtymäaika.

Konttinen Jari
Palvelualojen työnantajat Palta ry.